

માનસિક રીતે (મેન્ટલી રીટાર્ડ્સ) વિકલાંગોને
અપાતા વિકલાંગ ઓળખપત્રમાં માનસિક
વિકલાંગતાની ટકાવારી દર્શાવવા બાબત.

ગુજરાત સરકાર

સામાજિક ન્યાય અને અધિ. વિભાગ.

પરિપત્ર ક્ર. અપગા/૧૦૨૦૧૩/૧૯૫૪૭૭/૪-૧

સચિવાલય, ગાંધીનગર.

તા. ૧૦/૨/૨૦૧૫.

વંચાણે લીધા :-

- (૧) આ વિભાગના તા.૧૮/૧/૮૨ના ઠરાવ ક્ર. અપગા/૧૦૬૧/મુ.મં.-૩૧/૪
- (૨) જિ.સમાજ સુરક્ષા અધિ.શ્રી.જીનાગઢનો પત્ર ક્ર.સ.સુ.અ.જી./૮૫/૨૦૧૪-૧૫, તા.૬/૧/૧૫
- (૩) ભારત સરકારના સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા મંત્રાલય ધ્વારા તા.૧/૬/૨૦૦૧ના
રોજ બહાર પાડેલ ગાઈડલાઇન્સ
- (૪) ભારત સરકારના સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા મંત્રાલયના તા.૩૦/૧૨/૨૦૦૬ના
જાહેરનામાથી વિકલાંગતા અંગેના બહાર પાડેલ સુધારેલ નિયમો

પરિપત્ર :-

આ વિભાગના ઉપર કમ- (૧) સામે વંચાણે લીધેલ તા.૧૮/૧/૮૨ના ઠરાવ ક્ર.
અપગા/૧૦૬૧/મુ.મં.-૩૧/૪ અન્વયે ૭૦ અથવા તેથી ઓછો બુધ્ધિઅંક ધરાવતી
મંદબુધ્ધિવાળી વ્યક્તિઓને જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અધિકારીઓની કચેરી ધ્વારા વિકલાંગતા
અંગેનું ઓળખપત્ર આપવામાં આવે છે. સિવિલ હોસ્પિટલો ધ્વારા અત્યાર સુધી મેન્ટલી
રીટાર્ડ્સ વિકલાંગોને અપાતા વિકલાંગ પ્રમાણપત્રમાં બુધ્ધિઅંક અને વિકલાંગતાની
ટકાવારી દર્શાવવામાં આવતી હતી, પરંતુ તાજેતરમાં સિવિલ હોસ્પિટલો ધ્વારા મેન્ટલી
રીટાર્ડ્સ વિકલાંગોને જે પ્રમાણપત્રો આપવામાં આવેલ છે તેમાં ઉપર કમ- (૪) સામે વંચાણે
લીધેલ ભારત સરકારના સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા મંત્રાલયના
તા.૩૦/૧૨/૨૦૦૬ના જાહેરનામાથી વિકલાંગતા અંગેના બહાર પાડેલ સુધારેલ નિયમો
અન્વયે બુધ્ધિ અંક દર્શાવવાનું બંધ કરવામાં આવેલ છે, અને અન્ય વિકલાંગોની
જેમ માત્ર વિકલાંગતાની ટકાવારી જ દર્શાવવામાં આવેલ છે, તેવું ઉપર કમ- (૨)

સામે વંચાણે લીધેલ જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અધિકારીશ્રી, જૂનાગઢના ઉક્ત પત્રમાં દર્શાવેલ છે. તેથી ઉપર જણાવેલ તા.૧૮/૧/૯૨ના ઠરાવમાં બુધ્ધિ આંકનો જ ઉલ્લેખ હોઈ, જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અધિકારીશ્રીઓને મંદબુધ્ધિવાળા વિકલાંગોને વિકલાંગતાનું પ્રમાણપત્ર આપવામાં મુશ્કેલીનો અનુભવ થાય છે અને તેના કારણે હાલમાં જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અધિકારીએ ધ્વારા વિકલાંગોને પ્રમાણપત્રો આપવાની કામગીરી ઘોરવાયેલ છે. આથી જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અધિકારીએ ધ્વારા હવેથી માનસિક વિકલાંગોને જે ઓળખપત્ર આપવામાં આવે તેમાં બુધ્ધિઆંક ઉપરાંત માત્ર માનસિક વિકલાંગતાની ટકાવારી દર્શાવતું ઓળખપત્ર આપવામાં આવે તો પ્રશ્નનું નિરાકરણ આવી શકે તેમ છે, આથી તે મુજબ પ્રમાણપત્રો આપવા. આ અંગે ભારત સરકારના સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા મંત્રાલય ધ્વારા ઉપર કમ- (૧) સામે વંચાણે લીધેલ તા.૧/૯/૨૦૦૧ના રેજ બહાર પાડેલ ગાઇડલાઇન્સમાં આ અંગે નીચે મુજબ માપદંડ દર્શાવેલ છે :-

મંદબુધ્ધિનું પ્રમાણ	બુધ્ધિઆંક	માનસિક વિકલાંગતાની ટકાવારી
બોર્ડરલાઈન	૭૦-૭૬	૨૫%
ફળવી	૫૦-૫૬	૫૦%
મધ્યમ	૩૫-૪૬	૭૫%
તિવ્ર	૨૦-૩૪	૬૦%
અતિ તિવ્ર	૨૦ કરતા ઓછો	૧૦૦%

આથી, ઉપરના પત્રક પ્રમાણે ૭૦ બુધ્ધિ આંકને ૨૫% માનસિક વિકલાંગતાની ટકાવારી સાથે સરખાવી શકાય અને ૨૫% અથવા તેથી વધુ માનસિક વિકલાંગતાની ટકાવારી ધરાવતા લાભાર્થીઓને માનસિક વિકલાંગતાના લાભો મળવાપાત્ર થાય તે મુજબ ઓળખપત્રો આપવાની કાર્યવાહી કરવા માટે નિયામકશ્રી, સમાજ સુરક્ષાની કચેરી અને તેના મારફતે સર્વે જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અધિકારીઓને આથી સૂચના આપવામાં આવે છે.

સામાજિક ન્યાય

(એમ.એલ.ભગોરા)

ઉપ સચિવ,

સામાજિક ન્યાય અને અધિ. વિભાગ.

પ્રતિ,

(૧) નિયામકશ્રી, સમાજ સુરક્ષા ખાતું, બ્લોક નં.-૧૬, ડૉ. જીવરાજ મહેતા ભવન, ગાંધીનગર.

(૨) સર્વે જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અધિકારીશ્રીઓ, તમામ જિલ્લા (નિયામકશ્રી, સમાજ સુરક્ષા ખાતાની કચેરી મારફત)

(૩) અધિક નિયામકશ્રી,

કમિશરશ્રીની કચેરી, આરોગ્ય, તબીબી સેવાઓ અને તબીબી શિક્ષણ(તબીબી વિભાગ),
બ્લોક નં.-૫/૧, ડૉ. જીવરાજ મહેતા ભવન, ગાંધીનગર...આપના તાબાની આ કામગીરી
સાથે સંકળાયેલ સંબંધિત કચેરીઓને પરિપત્રિત કરવાની વિનંતી સાથે.

(૪) આ વિભાગની સર્વે શાખાઓ

(૫) સે.એ.શ્રી, કોમ્પ્યુટર સેલ, સામાજિક ન્યાય અને અધિ. વિભાગ, સચિવાલય...વિભાગની
વેબસાઈટમાં ૪-૧ / શાખાના ઠરાવ / પરિપત્રોની ચાદીમાં સામેલ કરવાની વિનંતી સાથે.

(૬) સીલેક્ટ ફાઇલ.